

na refundendarum expensarum. Et ita traditur in l. sancimus, supra de iud. Vnde si ego citor ad diem Lunæ per primum edictum, & non compareo, deinde citor rursus ad diem Saturni pro alio edicto, si die Saturni compareo, non audior volente citante, nisi refundam ei expensas, quas ob meam absentiam tulit die Lunæ. Sic etiam si in secunda citatione non venirem, sed tandem in tertia: quamuis non sim contumax ad hoc, vt possim condemnari definitiue: quia dum citatus tertio venio, contumaciam præcedentem purgo: tamen ab illis expensis non sum liber, quas aduersarius meus fecit me absente, vel in itinere faciendo, vel in aduocatis. Sed hic notabunt Domini mei, quod ad illam condemnationem expensarum non erit opus sententia interlocutoria: non enim petet is, qui semper comparuit, vt iudex pronuntiet, vel condemnet eum, qui abfuit, in expensis: sed satis est, si is, qui abfuit, reuersus realiter, id est, promte offerat expensas, liquidandas tamen per iudicem: vel etiam sufficiet, tantum verbaliter offerre, id est, se paratum refundere expensas, si satisfidet, vel caueat, argumento l. statuliber rationem, Dig. st. de statuliber. vbi ¶ statuliber, id est, iustus esse liber ex certo tempore, vel sub conditione, si rationibus putatis soluerit reliquum, quam nos vocamus *Restam*: & deinde cum satisfactione offerat, se aliquid, quod nondum est liquidum, soluturum: certe ille fit liber. Si autem citatus tribus edictis, penitus non veniret: tunc docetur hic alia practica, quod nimirum detur ei annus: intra quem si redeat, reiectis prius expensis audiatur. Si autem non veniat intra annum, vt tunc procedatur ad definitiuam. Quo tamen loco textus noster propter obscuritatem varie intelligitur à doctoribus: dum enim dicit, post tria edicta dari auctori absentiam alium annum, quidam existimauerunt, etiam antea fuisse datum annum: quia dictio *Alius*, sit dictio implicatiua, vt habemus text. in l. non solum, paragraph. est & alius, Digest. de procuratoribus. Et sic putabant ad hoc, vt contra auctorem contumacem posset procedi ad sententiam definitiuam, requiri primo tria edicta, quorum singula distabat ab altero triginta diebus, & sic haberet tres menses: deinde vnum annum, & tertio alterum annum, quod esset tempus duorum annorum, & trium mensium. Tamen reliqui putant tantum requiri tempus trium dilationum, & deinde vnum annum. Et si dicas: Tamen dicitur hic absentem habere alium annum, quæ dictio *Alius*, est implicatiua, quasi dicat: *Vltra primum annum adhuc habet alium annum.* Respondent ¶ ipsi, quod ista dictio *Alius*, sicuti etiam dictio *Etiam*, sit quidem natura implicatiua: tamen hoc non loco implicet: quemadmodum etiam alibi non implicat, vt in d. l. non solum, paragraph. queritur, Digest. de procurat. Et sic videmus in sacris etiam literis dictionem *Alius* non implicare, vbi dicitur, *Crucifixum esse Christum, & alios duos nequam, vel latrones cum ipso: si Alios dictio implicaret, tunc presumendum esset, etiam Christum fuisse latronem: quod dicere est piaculum, vt glo. hic notat in verbo Aliud, & in d. §. queritur.* Sed ¶ quartas, an illud tempus annale possit prorogari, vel abbreviari, vt deinde detur sententia contra absentem auctorem, quemadmodum diximus supra in l. consentaneum, vbi singulis citationibus destinantur decem dies, & hic in nostra Authentica triginta dies, vbi diximus illud tempus posse restringi, vel dilatari: & ita seruat consuetudo, vt gloss. hic dicit in verbo, Triginta dierum: *An etiam sic possit ille annus abbreviari, vel prolongari?* Bald. pulcre respondet, distinguendo. Aut enim, inquit, datur alicui tempus, sed ministerio iudicis, & hoc est in arbitrio eius, potest decurtare, vel prolongare, vt est in interuallis citationum. Si autem datur alicui tempus à l. sine ministerio iudicis, tunc illud non potest prolongari, vel breuiari, sed seruanda est forma legis ad vnguem: ita vt si non seruaretur, actus esset nullus. sap. indulgentum, de regulis iuris, lib. 6. Et sic decem

dies ad appellandum dati, quia dantur à lege, non à iudice: nec possunt à iudice abbreviari, vel prolongari. Vnde ¶ infert aureum dictum Bald. quod si in aliquo statuto, vel etiam consuetudine fiat mentio certi temporis: quia illud datur à lege pro forma, ideo si non seruetur ista forma, actus est nullus. Et vt exemplo declararem: *Halæ Sueuorum, & etiam Winspergi in ducatu nostro, est tale statutum, quod singulis annis certo die ciues conueniant, & pro se quisque profiteatur modum facultatum, & eat sich selbs an in der Steur.* Deinde est statutum, quod certo die in ecclesia publice per præconem proclametur, si aliquem poeniteat sua professione, vt intra mensem possit venire, & reuocare illam professionem, quod possit sine fraude & periurio facere: si non veniat aliquis, & consules, vel senatores vident aliquem male esse professum, *Hat sich zu gering angefragt: tunc habent ipsi ius redimendi, Außlösen/ wie sich etner selbs hat angefragt.* Finge iam, consules alicuius loci, non expectato tempore totius mensis, quendam vocasse, vno in außgelöst haben / an illud teneat vigore statuti? Certe non: quia licet statutum in se valeat: tamen forma eius debet ad vnguem obseruari. Sed forma eius est, vt post professionem expectetur mensis integer, intra quem si aliquis non reuocet professionem suam. *So mag manju erst außlösen/ & alias non.* Ex quibus videmus in nostra Authentica esse duplex tempus constitutum absentia auctori. Primo tempus trium edictorum vel citationum, ita vt singulæ citationes distent à se triginta diebus: quæ dilatio quidem est l. sed datur ministerio ipsius iudicis, quia ipse interloquitur decernendo citationem: & ideo illud tempus citationum potest à iudice prolongari, vel etiam breuiari, prout causæ qualitas exegerit, & ita seruat consuetudo, vt hic recte gloss. in verb. triginta dierum. post pr. not. Sed deinde cum in Authent. dilationi alius annus additur, ille datur à nuda lege, iudice etiam inuito, vel rumpente: & ideo non posset hoc tempus abbreviare, per ea, quæ diximus. Nunc ¶ procedendo in practica, cum auctor tribus vicibus citatus à reo: sed contumaciter abest, pergat etiam in anno dato à l. esse contumax in non comparendo: tunc dicitur hic singulariter, quod possit procedi contra ipsum absentem, etiam per sententiam definitiuam: quod extendite esse verum, siue lis sit contestata, siue non, contra illum auctorem, id quod textus hic innuit, cum dicit, hoc locum habere, id est, ad definitiuam procedi posse, etiam si lis non sit cæpta, id est, non sit contestata. Tunc enim dicitur cæpta lis, vel res in iudicio geri, quando lis contestatur, vt hic gloss. in verbo Non sit, & est pulcher text. in l. & quia, in fin. Digest. de iurisdic. omnium iud. vbi mandante mortuo, priusquam res geratur per delegatum, id est, priusquam lis contestetur, mandatum expirat de iure ciuili. Nam antequam lis contestetur, non potest dici, rem in iudicio cæptam, cum adhuc sit integrum parti citatæ, iudicem istum ex causis recusare, per text. in leg. nemo supra de iurisdic. omnium iudic. Vt sic nostra Authentica de nouo introducat, & contra communes regulas iuris, quod etiam lite non contestata in odium auctoris absentis possit ad definitiuam sententiam perueniri. Et si dicas, hoc pugnat cum l. fin. §. illud, in vers. quia hoc speciale priuilegium, infra de temp. ap. arguendo à speciali. Nam illic dicitur speciale esse in causis appellationum, quod lite non contestata possit etiam procedi ad definitiuam. Ergo in contrarium debet esse ius commune, vt scilicet lite alibi non contestata, non possit procedi ad definitiuam, vt in rub. & nig. ext. vt lit. non contest. Ad hoc respondeo verum esse in causis appellationum receptum esse pro singulari iure, vt lite non contestata possit ad definitiuam procedi: quod intelligo in casu, quo altera pars abesset. Nam si vtraque adesset coram iudice appellationis, tunc